

lui Eminescu. Splendida tălmăcire a sonetului *Ori cîte stele*¹..., realizată împreună cu Ioan Bogdan a fost însă publicată în anul 1891 în cunoscuta revistă „Russkaia miśl”² din Moscova sub semnătura acad. F. Korș³.

Publicarea unui scriitor român în paginile acestui lunar politic și literar de prestigiu nu a fost o acțiune întâmplătoare a revistei sau o inițiativă personală a traducătorului. E greu de asemenea de găsit o legătură directă chiar cu evenimentul morții poetului, deoarece versiunea rusească a sonetului se publică la aproape doi ani după acest eveniment. Ea trebuie pusă mai degrabă în legătură cu alți factori. Unul, de ordin social-politic: o anumită înviorare a interesului general pentru România, reflectată chiar în paginile revistei⁴; celălalt, de ordin literar⁵, foarte evident în creația poetică publicată de „Russkaia miśl” și anume promovarea unei poezii neoromantice-neo-clasice, selectată din literatura de prestigiu a epocii. În sonetul lui Eminescu, savantul filolog F. Korș a găsit o mostră poetică strălucită în care motive ale romantismului tîrziu erau îmbrăcate în haina perfecțiunii clasice. F. Korș a oferit publicului cititor o traducere care surprinde prin fidelitate față de original și prin excepționale calități artistice:

¹ Sonetul postum al lui M. Eminescu a apărut, pentru prima oară, în „Convorbiri literare” din 1 februarie 1890, deci înaintea scrisorii lui I. Bogdan, care primea revista în Rusia. Înainte de a fi fost tradus și publicat în rusește, sonetul a mai apărut în volumul de *Poezii* al lui M. Eminescu, ed. IV-a din 1890, îngrijită de T. Maiorescu, ediție care a cunoscut un larg ecou și în străinătate. Din scrisoarea către I. Bianu reiese că Ioan Bogdan nu avea în acel moment volumul și că a folosit numărul respectiv din „Convorbiri”. (Titlul acestui sonet, ca și toate celelalte titluri din opera lui Eminescu pe care le cităm în lucrarea de față, au fost transcrise în conformitate cu titlurile stabilite în ultimele ediții eminesciene în limba română: M. Eminescu, *Opere alese* în 2 volume, ed. Perpessiciu, B., 1964, și Eminescu, *Proză literară*, ed. cit.)

² *Посмертный сонет Михаила Эминеску*, în „Русская мысль”, Moscova, 1891, nr. 5, p. 183. Acest volum poate fi consultat în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, cota P.I. 3938. Și în continuare vom da cota pentru alte surse mai rare sau controversate.

³ Existența acestei traduceri cu indicarea locului unde a apărut este semnalată încă din 1960: *Михаил Эминеску био-библиографический указатель*, p. 48.

⁴ Cf. Vlad-ov, *Румыния и её отношение к России, Австрии и славянам*, vol. VI, 1881; N-skaia, *Немецкая династия в Румынии*, vol. VIII, 1883. Ideea cel mai mult discutată este „eliberarea românilor” de sub „influențe” străine, în special apusene, și aderarea la o „fede-rație balcanică”. „Din punctul de vedere al intereselor slave — scria autoarea — nu putem decât să dorim ca conștiința (samoznanie) națională a românilor să se întărească... Și pentru Rusia, și pentru slavii de vest și de sud, o România pe deplin independentă, care se dezvoltă liber, este un vecin prețios” (1889, vol. II, p. 163—164).

Aceleași probleme, în termeni similari sînt tratate și în revista „Вестник Европы”, 1889, vol. III, p. 379—380. Se preconizează ideea elaborării de „lucrări științifice originale” despre România (1891, vol. V, p. 167). M. Veniukov face asemenea propuneri în articolul *Из Афины*, publicat în același număr al revistei „Russkaia miśl” în care apare poezia lui Eminescu.

⁵ În ceea ce privește creația promovată în paginile revistei, remarcăm că din marea poezie a sec. al XIX-lea sînt alese și comentate opere ca *Don Juan*, *Childe Harold* de Byron, *Maria Stuart* de Schiller, *Faust* de Goethe, lucrări de Shakespeare și Shelley etc. Dar și poezie mai nouă, de pildă poezie neogrecescă, alături de poezia rusă contemporană, sumbră, pesimistă, în care se întrevăd tendințele dominante de mai tîrziu ale poeziei simboliste, de declin. Sonetul eminescian, una din poeziile cele mai sumbre ale poetului, întrupează în substanță motivelor tratate tocmai tendința pe care o urmărea atunci revista.